

In Focus:

3 ประเด็นน่าสนใจ สำหรับเศรษฐกิจไทย ปี 2019

แม้ปี 2019 จะเป็นปีที่เศรษฐกิจทั่วโลกเริ่มชะลอตัว แต่เรายังมองเห็นปัจจัยบวกหลายประการที่จะช่วยหนุนเศรษฐกิจไทยในปีนี้ ทั้งการลงทุนภาครัฐที่จะกลายเป็นตัวชูโรง นักท่องเที่ยวจีนกลุ่มใหม่ๆ ที่จะเข้ามาท่องเที่ยวในไทยมากขึ้น และสงครามการค้าในอีกมุมมองหนึ่งที่ไทยอาจพลิกให้เป็นโอกาสกับธุรกิจได้ นี่จึงเป็น 3 ประเด็นที่น่าสนใจให้หยิบยกขึ้นมาพูดถึง เพื่อมองหาโอกาสและเตรียมพร้อมรับสิ่งที่กำลังจะเกิดขึ้นในปี 2019 นี้

3 ประเด็นน่าสนใจ สำหรับเศรษฐกิจไทยปี 2019

แม้เศรษฐกิจทั่วโลกจะเริ่มส่งสัญญาณชะลอตัว
แต่เรายังมองเห็นปัจจัยบวกที่จะช่วยหนุนเศรษฐกิจไทยในปี
นี้อี้อซึ่งได้เลือกหยิบ 3 ประเด็นที่น่าสนใจ
มาศึกษาวิเคราะห์เพื่อหาคำตอบว่าเราจะมองหาโอกาส
หรือต้องเตรียมพร้อมกับอะไรที่จะเกิดขึ้นในปี 2019 กันบ้าง

ลูนนักท่องเที่ยวจีน กลับไทย

จำนวนนักท่องเที่ยวจีน
ฟื้นตัวกลับมาเป็นบวกได้
ภายในไตรมาสที่ 2
ของปี 2019

กลุ่มนักท่องเที่ยวจีน
3 กลุ่มที่จะเข้ามา
ท่องเที่ยวไทยมากขึ้น

นักท่องเที่ยวจีนที่
เดินทางด้วยตัวเอง

นักท่องเที่ยวจีนที่มีรายได้
ปานกลางในเมืองรอง

นักท่องเที่ยวจีน
ที่เที่ยวเชิงสุขภาพ

เมกะโปรเจกต์ภาครัฐ กระตุ้นเศรษฐกิจ จุดดึงดูดทุนเอกชน

การลงทุนภาครัฐไทย
ในปี 2019 จะขยายตัวสูง

โดยเฉพาะจากเมกะโปรเจกต์
ที่ต่อเนื่องจากปี 2018

เมกะโปรเจกต์ภาครัฐจะช่วย
พลิกผันการลงทุนเอกชน

EEC มีความชัดเจนมากขึ้น
ช่วยดันการลงทุนทั้งจาก
ภาคเอกชนและต่างประเทศ

โอกาสของธุรกิจไทย ในสงครามการค้า สหรัฐฯ-จีน

โอกาสจากการขยาย
ฐานการผลิตมายังไทย

อุตสาหกรรมยางล้อ
ทดแทนการผลิตในจีน

อุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์
เช่น แผงวงจรไฟฟ้า

โอกาสจากการส่งออก
สินค้าทดแทนจีนและสหรัฐฯ

ส่งสินค้าเกษตรไปจีน เช่น
ผลไม้สด ผลไม้แช่เย็น

ส่งสินค้าอิเล็กทรอนิกส์,
ผลิตภัณฑ์ยางไปสหรัฐฯ

โอกาสจากการใช้ประโยชน์
จากสินค้าที่ถูกกีดกัน

ประเด็นที่ 1 : เมกะโปรเจกต์ภาครัฐ กระตุ้นเศรษฐกิจ-จุดดึงดูดทุนเอกชน

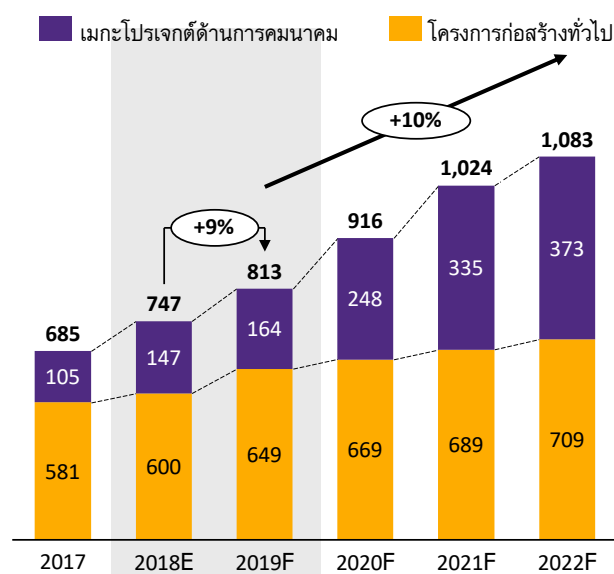

ในปี 2019 การลงทุนภาครัฐยังมีแนวโน้มขยายตัวสูง อีไอซีประเมินว่าการก่อสร้างภาครัฐในปี 2019 จะอยู่ที่ราว 8.1 แสนล้านบาท คิดเป็นการเติบโตจากประมาณการในปี 2018 ที่ราว 9%YOY (รูปที่ 35) ต่อเนื่องจากปีก่อนหน้าที่เติบโตในระดับสูงเช่นเดียวกัน โดยเม็ดเงินที่ผลักดันการเติบโตมาจากความคืบหน้าของโครงการที่เริ่มมีการก่อสร้างไปแล้วจากปีก่อนหน้าเป็นหลัก โดยโครงการสำคัญในกลุ่มนี้ ได้แก่ รถไฟฟ้าในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑล รถไฟทางคู่ มอเตอร์เวย์ และการขยายสนามบิน ทั้งนี้ อีไอซีประเมินว่าการก่อสร้างรวมของโครงการดังกล่าวจะมีมูลค่ารวมทั้งสิ้นราว 1.6 แสนล้านบาท หรือคิดเป็น 87% ของมูลค่าการก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐานที่คาดการณ์ในปี 2019 ซึ่งเม็ดเงินในส่วนดังกล่าวนี้คิดเป็นราว 0.9% ของ nominal GDP ส่วนที่เหลือจะมาจากโครงการใหม่ ได้แก่ รถไฟความเร็วสูงเชื่อม 3 สนามบิน ส่วนต่อขยายของรถไฟฟ้าในเมือง และเส้นทางเพิ่มเติมของรถไฟทางคู่ ทั้งนี้ หากประเมินจากความคืบหน้าของโครงการดังกล่าวแล้ว น่าจะยังไม่มีความคืบหน้ามากนักในส่วนของเม็ดเงินการลงทุน เพราะในช่วงครึ่งปีแรกของปี 2019 โครงการใหม่ส่วนใหญ่จะยังอยู่ในช่วงการประมูลหาผู้รับเหมาไปจนถึงการจัดเตรียมความพร้อมในด้านต่างๆ เช่น การเวนคืนที่ดิน ทั้งนี้ อีไอซีคาดว่าจะมีการก่อสร้างในช่วงปลายปี 2019 ราว 8 พันล้านบาท

รูปที่ 35: อีไอซีคาดว่ามูลค่าการลงทุนด้านการก่อสร้างจะเติบโตราว 9% ในปี 2019 นำโดยการลงทุนต่อเนื่องในโครงสร้างพื้นฐานด้านการขนส่ง

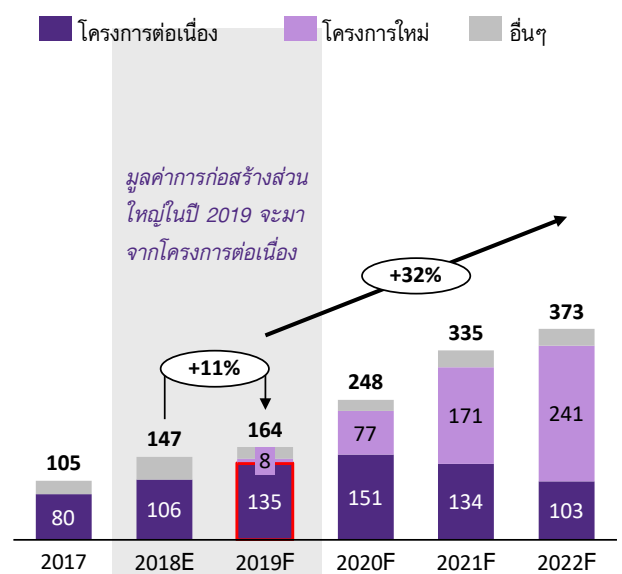
คาดการณ์มูลค่าการก่อสร้างภาครัฐ

หน่วย: พันล้านบาท

คาดการณ์มูลค่าการก่อสร้างภาครัฐในส่วนของเมกะโปรเจกต์ด้านการคมนาคม

หน่วย: พันล้านบาท

ที่มา: การวิเคราะห์โดยอีไอซีจากข้อมูลของกระทรวงการคลัง และกระทรวงคมนาคม

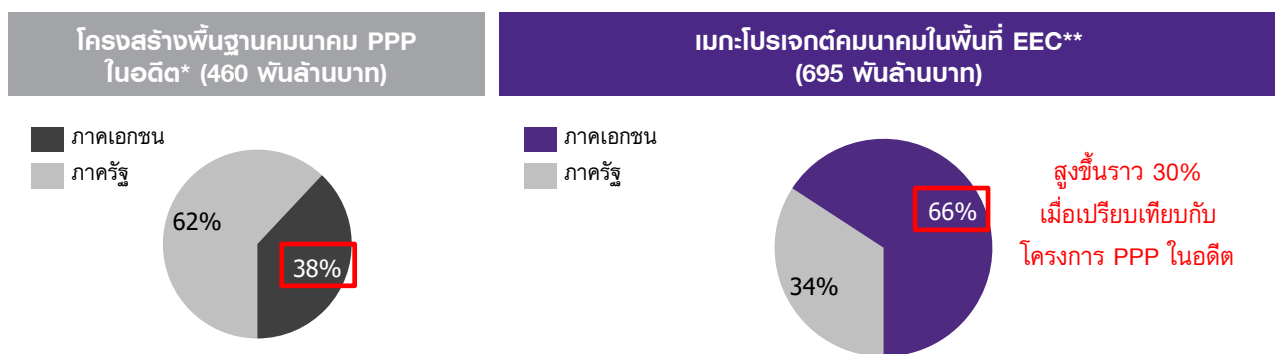
■ In Focus : 3 ประเด็นน่าสนใจสำหรับเศรษฐกิจไทยปี 2019

นอกจากเม็ดเงินจากการก่อสร้างภาครัฐที่คาดว่าจะเติบโตแล้ว โครงการเมกะโปรเจกต์ใหม่ของภาครัฐก็มีศักยภาพที่จะดึงดูดการลงทุนจากภาคเอกชนได้ แม้กิจกรรมการก่อสร้างจะยังไม่ได้เกิดขึ้นมากก็ตาม โดยเฉพาะโครงการลงทุนเมกะโปรเจกต์ในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ที่เริ่มมีความชัดเจน หลังภาครัฐได้อนุมัติโครงการลงทุนขนาดใหญ่ใน EEC รวม 5 โครงการ คิดเป็นมูลค่าการลงทุนทั้งสิ้นถึง 6.95 แสนล้านบาท โดยภาครัฐได้วางให้เป็นการลงทุนในลักษณะการร่วมลงทุนระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนในกิจการของรัฐ (Public-Private Partnership หรือ PPP) ซึ่งให้เอกชนเป็นผู้ออกเงินลงทุนเป็นส่วนใหญ่ เมื่อเปรียบเทียบกับการลงทุนแบบ PPP ในอดีตแล้ว จะพบว่า โครงการ EEC มีวงเงินลงทุนที่สูงกว่าและมีสัดส่วนการลงทุนภาคเอกชนที่มากกว่าอย่างเห็นได้ชัด (รูปที่ 36)

รูปที่ 36: สัดส่วนเงินลงทุนของภาคเอกชนในเมกะโปรเจกต์คมนาคม EEC อยู่ที่ราว 70% ปรับตัวสูงขึ้นกว่า 30% เมื่อเปรียบเทียบกับโครงการ PPP ในอดีต

เงินลงทุนของเมกะโปรเจกต์คมนาคมในพื้นที่ EEC เปรียบเทียบกับโครงการโครงสร้างพื้นฐานคมนาคม PPP ในอดีต

หน่วย: % ของมูลค่าเงินลงทุน

ความคืบหน้าของโครงการ (พันล้านบาท)	Jun-18	Jul-18	Aug-18	Sep-18	Oct-18	Nov-18	Dec-18	Jan-19	Feb-19	Mar-19
รถไฟความเร็วสูงเชื่อม 3 สนามบิน (225)	ขายของ					ยื่นของ	ประกาศผู้ชนะ			
สนามบินอู่ตะเภาและเมืองการบิน (290)					ครม. อนุมัติ	ขายของ			ยื่นของ	ประกาศผู้ชนะ
ศูนย์ซ่อมบำรุงอากาศยานอู่ตะเภา (11)					ครม. อนุมัติ	ขายของ		ยื่นของ	ประกาศผู้ชนะ	
ท่าเรือแหลมฉบังระยะที่ 3 (114)					ครม. อนุมัติ	ขายของ		ยื่นของ	ประกาศผู้ชนะ	
ท่าเรือมาบตาพุดระยะที่ 3 (55)					ครม. อนุมัติ	ขายของ			ยื่นของ	ประกาศผู้ชนะ

หมายเหตุ: * ประกอบด้วยโครงการรถไฟฟาสายสีเขียวเข้ม (หมอชิต - อ่อนนุช), สายสีเขียวอ่อน (สนามกีฬาแห่งชาติ - สะพานตากสิน), สายสีน้ำเงิน (หัวลำโพง - บางซื่อ), สายสีม่วง (เตาปูน - บางใหญ่), สายสีส้มตะวันออก (ศูนย์วัฒนธรรมฯ - มีนบุรี), สายสีเหลือง (ลาดพร้าว - สำโรง) และสายสีชมพู (แคราย - มีนบุรี)
 ** มูลค่าเงินลงทุนของโครงการเมกะโปรเจกต์คมนาคมใน EEC อ้างอิงจากผลประชุมครม. ณ วันที่ 30 ตุลาคม 2018 ซึ่งประกอบไปด้วยโครงการรถไฟความเร็วสูงเชื่อม 3 สนามบิน, โครงการพัฒนาสนามบินอู่ตะเภาและเมืองการบินภาคตะวันออก, โครงการศูนย์ซ่อมอากาศยานอู่ตะเภา (MRO), โครงการท่าเรือแหลมฉบังระยะที่ 3 และโครงการท่าเรือมาบตาพุดระยะที่ 3

ที่มา: การวิเคราะห์โดยอีไอซีจากข้อมูลของกระทรวงการคลัง และกระทรวงคมนาคม

ล่าสุด มีเอกชนรายใหญ่ทั้งในและต่างประเทศให้ความสนใจร่วมลงทุนกับโครงการใน EEC อย่างชัดเจน เช่น โครงการรถไฟความเร็วสูงเชื่อม 3 สนามบิน ซึ่งได้มีการยื่นประมูลและประกาศผู้ชนะสัมปทาน คือ กิจการร่วมค้า บริษัท เจริญโภคภัณฑ์โฮลดิ้ง และพันธมิตร ไปแล้วเมื่อเดือนธันวาคม 2018 ที่ผ่านมา ส่วนโครงการเมกะโปรเจกต์ที่สนับสนุนการขนส่งทางน้ำอีก 2 โครงการ ได้แก่ โครงการพัฒนาท่าเรือแหลมฉบังระยะที่ 3 ซึ่งได้เปิดขายเอกสารคัดเลือกไปเมื่อวันที่ 5-19 พฤศจิกายนที่ผ่านมา มีผู้ซื้อเอกสารไปแล้ว 32 ราย ทั้งไทยและต่างชาติ มีเวลาให้นักลงทุนตัดสินใจและยื่นข้อเสนอในวันที่ 14 มกราคม 2019 และโครงการพัฒนาท่าเรืออุตสาหกรรมมาบตาพุดระยะที่ 3 ซึ่งได้เปิดขายเอกสารคัดเลือกแล้วตั้งแต่วันที่ 9-21 พฤศจิกายน 2018 และมีนักลงทุนรายใหญ่ทั้งไทยและต่างชาติสนใจเข้ามาซื้อเอกสารคัดเลือกไปแล้ว 18 ราย เอกชนที่สนใจจะต้องยื่นข้อเสนอในวันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2019 และสุดท้าย โครงการพัฒนาสนามบินอู่ตะเภา ซึ่งในปัจจุบันมีความเคลื่อนไหวในส่วนสัมปทานการบริหารจัดการจำหน่ายสินค้าปลอดอากร (ดีวดีฟรี) และกิจกรรมพื้นที่เชิงพาณิชย์ประเภทร้านค้าและบริการ และประเภทอาหารและเครื่องดื่ม มีเอกชนไทยรายใหญ่ได้รับสัมปทานแล้วและจะเริ่มเปิดบริการในเดือนกุมภาพันธ์ 2019 นอกจากนี้ ยังมีโครงการศูนย์ซ่อมบำรุงอากาศยานอู่ตะเภา ที่มีการประกาศรายละเอียดที่เกี่ยวข้องกับการคัดเลือกเอกชนไปเมื่อเดือนพฤศจิกายน 2018 โดยให้เอกชนที่ผ่านการคัด

เลือกส่งเอกสารข้อเสนอกลับมากลางเดือนกุมภาพันธ์ 2019 ส่วนในอนาคต ภาครัฐได้เตรียมการประมวลโครงการพัฒนาสนามบิน
อู่ตะเภาและเมืองการบิน ซึ่งมีวงเงินลงทุนกว่า 2 แสนล้านบาท โดยมีนักลงทุนซื้อเอกสารการคัดเลือกไปแล้ว 42 รายระหว่าง
วันที่ 16-29 พฤศจิกายน และภาครัฐกำหนดให้เอกชนยื่นข้อเสนอในวันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2019 การพัฒนาดังกล่าวจะช่วยรองรับจำนวน
ผู้โดยสารที่กำลังเติบโตสูง โดยในปี 2015-2017 จำนวนผู้โดยสารระหว่างประเทศของสนามบินอู่ตะเภาเติบโตสูงถึง 144% ต่อปี
และในช่วง 8 เดือนแรกของปี 2018 ยอดผู้โดยสารเฉลี่ยอยู่ที่ราว 1.3 ล้านคน คิดเป็นการเติบโตเพิ่มขึ้นอีก 30%YOY โดยภาครัฐได้
ตั้งเป้าจำนวนผู้โดยสารไว้ที่ 3 ล้านคนต่อปี อีไอซีมองว่าการที่เอกชนรายใหญ่ให้ความสนใจที่จะลงทุนใน **โครงการเมกะโปรเจกต์หลายๆ
โครงการใน EEC** จะเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งในการกระตุ้นความเชื่อมั่นให้เกิดการลงทุนภาคเอกชนในด้านอื่นๆ ตามมา

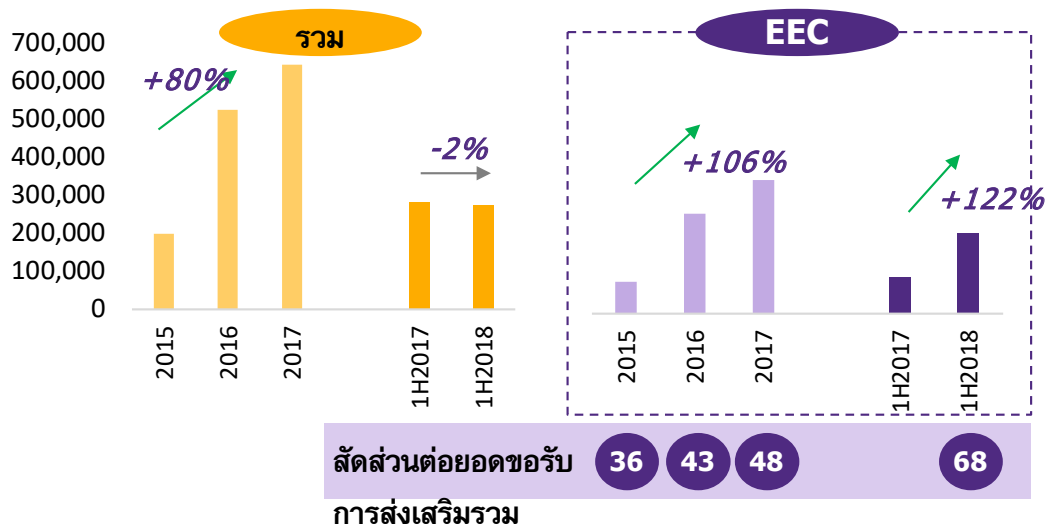
ตัวชี้วัดการลงทุนใน EEC จากภาคเอกชนทั้งไทยและต่างประเทศที่ขยายตัวได้ดี สะท้อนถึงความเชื่อมั่นต่ออนาคตการเติบโต
ทางเศรษฐกิจของพื้นที่ EEC โดยยอดขอรับการส่งเสริมสิทธิประโยชน์เพื่อการลงทุนของคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (BOI)
ที่เพิ่มขึ้นสูงถึง 122%YOY ในช่วงครึ่งปีแรกสวนทางกับยอดขอรับการส่งเสริมทั้งประเทศที่ลดลง -2% ในช่วงเดียวกัน (รูปที่ 37) ทาง
BOI คาดว่ากว่า 80% ของยอดขอรับการส่งเสริมในปีนี้จะมาจากกลุ่มอุตสาหกรรมเป้าหมายเป็นหลัก นอกจากนี้ ยอดการจดทะเบียน
บริษัทของทั้งผู้ประกอบการไทยและต่างชาติในพื้นที่ EEC ในช่วง 9 เดือนแรกเพิ่มขึ้นมากกว่า 5 พันบริษัท หรือคิดเป็นการเพิ่มขึ้น
ราว 7%YOY โดยส่วนใหญ่อยู่ในธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ การก่อสร้าง และโรงแรมและร้านอาหาร (ข้อมูลจากกรมพัฒนาธุรกิจ
การค้า) ซึ่งสะท้อนความคาดหวังของภาคเอกชนต่อการขยายตัวของเมืองและเศรษฐกิจในพื้นที่ ทั้งยอดขอรับการส่งเสริมและ
ยอดการจัดตั้งธุรกิจที่เพิ่มขึ้นถือเป็นสัญญาณที่ดีต่อกิจกรรมทางเศรษฐกิจอื่นๆ ที่จะตามมา ไม่ว่าจะเป็นการลงทุนในด้านต่างๆ การจ้างงาน
หรือการขยายตัวของเมือง โดยมีความชัดเจนที่เพิ่มขึ้นของโครงสร้างพื้นฐานเป็นปัจจัยสร้างความเชื่อมั่นที่สำคัญ

รูปที่ 37: ภาคเอกชนมีความสนใจลงทุนในโครงการ EEC ชัดเจน

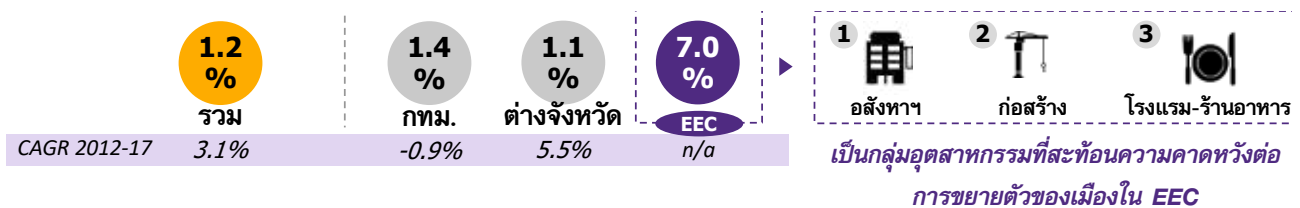
มูลค่าโครงการที่ขอรับสิทธิประโยชน์การลงทุนจาก BOI

หน่วย: ล้านบาท

อัตราการเพิ่มขึ้นของการจดทะเบียนบริษัทใหม่ 9 เดือนแรกของ 2018

หน่วย: %YOY

ที่มา: การวิเคราะห์โดยอีไอซีจากข้อมูลของ BOI กรมพัฒนาธุรกิจการค้า และสื่อ

อีไอซีมองว่าเศรษฐกิจไทยในปี 2019 จะได้แรงส่งที่เพิ่มขึ้นจากการลงทุนเมกะโปรเจกต์ของภาครัฐ โดยเฉพาะโครงการใน EEC และการต่อยอดในส่วนที่เกี่ยวข้องจากภาคเอกชน ซึ่งจะเข้ามาชดเชยการลงทุนภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องกับภาคการส่งออกสินค้าที่มีโอกาสชะลอลงตามแนวโน้มการค้าโลกและความเสี่ยงจากสงครามการค้า อย่างไรก็ตาม การลงทุนในอุตสาหกรรมเป้าหมายในพื้นที่ EEC ยังคงต้องจับตาประเด็นความต่อเนื่องของนโยบายส่งเสริมอุตสาหกรรมเป้าหมายในกรณีที่มีการเปลี่ยนรัฐบาล หลังจากมีการเลือกตั้ง

ประเด็นที่ 2 : ลุมนักท่องเที่ยวจีนกลับมาฟื้นตัวเป็นบวกภายในไตรมาสที่ 2

จีนครองตำแหน่งกลุ่มนักท่องเที่ยวอันดับ 1 ของโลกตั้งแต่ปี 2012 โดยในปี 2017 มีนักท่องเที่ยวจีนกว่า 130 ล้านรายทั่วโลก เพิ่มขึ้น 7%YOY และยอดการใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวจีนยังสูงถึง 1.15 แสนล้านดอลลาร์ ทำสถิติสูงสุดเป็นปีที่ 6 ติดต่อกัน ทั้งนี้ ไทยเป็นแหล่งท่องเที่ยวอันดับ 1 ของจีน โดยสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวจีน 9.8 ล้านรายในปี 2017 เพิ่มขึ้น 11%YOY และคิดเป็นสัดส่วนใหญ่ที่สุดราว 28% ของจำนวนนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่เดินทางเข้ามาในไทยทั้งหมด นอกจากนี้ จีนยังเป็นหนึ่งในกลุ่มนักท่องเที่ยวที่ใช้จ่ายในไทยสูงเฉลี่ย 53,480 บาทต่อหัวต่อทริป ทั้งนี้ ในครึ่งแรกของปี 2018 จำนวนนักท่องเที่ยวจีนที่เดินทางเข้ามาไทยเพิ่มขึ้นต่อเนื่องเป็น 5.9 ล้านราย ด้วยอัตราการเติบโตสูงถึง 26%YOY

อย่างไรก็ตาม เหตุการณ์เรือล่มที่ภูเก็ตในเดือนกรกฎาคม 2018 กระทบต่อภาพลักษณ์การท่องเที่ยวไทยและความเชื่อมั่นของนักท่องเที่ยวจีนอย่างรุนแรง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผู้ประสบภัยทั้งหมดเป็นนักท่องเที่ยวจีนแบบกลุ่มทัวร์ ทำให้ในไตรมาสที่ 3 ของปี 2018 จำนวนนักท่องเที่ยวจีนที่เดินทางเข้ามาในไทยลดลงถึง 9.5%YOY และจุดการเติบโตของจำนวนนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่เดินทางเข้ามาในไทยทั้งหมดเหลือเพียง 1.9%YOY จากเดิมที่โตได้ดี 15.5%YOY และ 8.4%YOY ในไตรมาส 1 และ 2 ตามลำดับ ทั้งนี้ สมาคมไทยธุรกิจท่องเที่ยว (แอดต้า) คาดว่าไทยอาจสูญเสียรายได้จากการท่องเที่ยวราว 2-5 หมื่นล้านบาทหากนักท่องเที่ยวจีนไม่กลับมาไทยภายในไตรมาสแรกในปี 2019

อีไอซีคาดว่าจำนวนนักท่องเที่ยวจีนมีแนวโน้มกลับมาฟื้นตัวเป็นบวกภายในไตรมาสที่ 2 ของปี 2019 โดยประเมินว่าผลกระทบจากเหตุการณ์เรือล่มที่ภูเก็ตได้ผ่านจุดต่ำสุดในเชิงอัตราการเปลี่ยนแปลงเทียบกับปีก่อนหน้าในไตรมาสที่ 4 ของปี 2018 นอกจากนั้นจำนวนนักท่องเที่ยวจีนจะทยอยปรับตัวสูงขึ้นจากมาตรการของภาครัฐในการสร้างความเชื่อมั่นและโปรโมทการท่องเที่ยว รวมทั้งอ้างอิงจากจำนวนนักท่องเที่ยวจีนที่กลับมาขยายตัว 8 เดือนภายหลังการปราบทัวร์ศูนย์เหรียญในเดือนตุลาคม 2016 นอกจากนี้ อีไอซีมองว่าการเติบโตของจำนวนนักท่องเที่ยวจีนในปี 2019 จะได้แรงสนับสนุนจากนักท่องเที่ยวจีนอีก 3 กลุ่มหลัก ได้แก่ นักท่องเที่ยวจีนที่เดินทางด้วยตัวเอง (Freely Independent Traveler: FIT) นักท่องเที่ยวจีนแบบกลุ่มทัวร์ที่มีรายได้ปานกลางในเมืองรอง และนักท่องเที่ยวจีนเชิงสุขภาพที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น

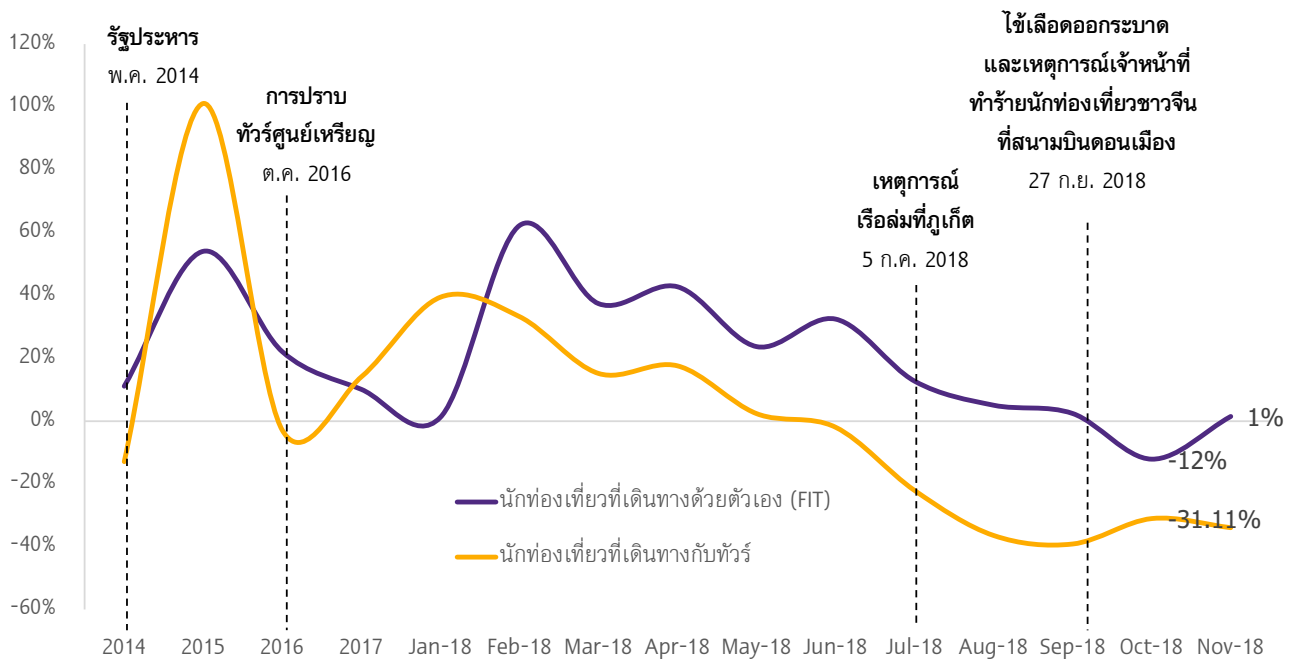

1. กลุ่มนักท่องเที่ยวจีนที่เดินทางด้วยตัวเอง (FIT) ได้รับผลกระทบน้อยกว่าและมีแนวโน้มขยายตัวอย่างรวดเร็วต่อเนื่อง ประชากรจีนในช่วงอายุ 18-34 ปี ซึ่งมีจำนวนกว่า 400 ล้านคนหรือราว 30% ของประชากรจีนทั่วประเทศ คือกลุ่มประชากรที่มีศักยภาพ เป็นนักท่องเที่ยว FIT ส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในเมืองใหญ่ มีกำลังซื้อ และต้องการแสวงหาประสบการณ์ด้วยการท่องเที่ยวด้วยตัวเอง ในต่างประเทศ นักท่องเที่ยวจีนกลุ่ม FIT ทั่วโลกมีสัดส่วนเพิ่มขึ้นจาก 37% ในปี 2013 เป็น 42% ในปี 2017 และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ต่อเนื่องในอนาคต จากรายงานของ China Luxury Advisors ร่วมกับ Fung Business Intelligence Center (2017) นักท่องเที่ยวจีนราว 70% วางแผนที่จะเดินทางด้วยตัวเองในครั้งต่อไป ทั้งนี้ ไทยเป็นหนึ่งในจุดหมายหลักของนักท่องเที่ยวจีนกลุ่ม FIT ทำให้นักท่องเที่ยวจีนกลุ่มนี้มีสัดส่วนถึง 60% ของนักท่องเที่ยวจีนทั้งหมดที่เดินทางเข้ามาในไทยในปี 2017 และเพิ่มขึ้นเป็น 68% ใน 9 เดือนแรกของปี 2018 ทั้งนี้ เมื่อเปรียบเทียบกับนักท่องเที่ยวจีนกับกลุ่มทัวร์ นักท่องเที่ยวจีนกลุ่ม FIT ใช้เวลาท่องเที่ยวในไทย นานเฉลี่ย 8-9 วันต่อทริป และมีค่าใช้จ่ายสูงราว 54,345 บาทต่อหัวต่อทริป จึงเป็นแหล่งที่มาสำคัญของรายรับด้านการท่องเที่ยว จากนักท่องเที่ยวจีนทั้งหมดที่เดินทางเข้ามาในไทย นอกจากนี้ จำนวนนักท่องเที่ยวจีนกลุ่ม FIT ยังเพิ่มขึ้นมากกว่าเท่าตัวจาก 2.6 ล้านรายในปี 2013 เป็น 5.9 ล้านรายในปี 2017 แม้ว่าจะมีเหตุการณ์ทางการเมืองในปี 2014 และการจัดการทัวร์ศูนย์เหรียญเหรียญในปี 2016 ก็ตาม ยิ่งไปกว่านั้น ขณะที่จำนวนนักท่องเที่ยวจีนกับกลุ่มทัวร์หดตัวอย่างต่อเนื่องเฉลี่ยราว 30%YOY ภายหลังเหตุการณ์ เรือล่มที่ภูเก็ต จำนวนนักท่องเที่ยวจีนกลุ่ม FIT ชะลอตัวลงเฉลี่ยเพียง 10%YOY ในไตรมาสที่ 3 และกลับมาฟื้นตัวที่ 1%YOY ในเดือนพฤศจิกายน (รูปที่ 38) สะท้อนให้เห็นว่านักท่องเที่ยวจีนกลุ่ม FIT มีความอ่อนไหวต่อเหตุการณ์ความไม่สงบน้อยกว่า นักท่องเที่ยวจีนกับกลุ่มทัวร์ เนื่องจากสามารถเข้าถึงข่าวสาร ติดตามและประเมินสถานการณ์การท่องเที่ยวได้ด้วยตนเอง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผ่านช่องทางออนไลน์ จึงมีแนวโน้มที่จะเดินทางกลับเข้ามาท่องเที่ยวในไทยในปี 2019 มากกว่ากลุ่มอื่น

รูปที่ 38: จำนวนนักท่องเที่ยวชาวจีนที่เดินทางด้วยตัวเอง (FIT) เติบโตอย่างรวดเร็วและได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์น้อยกว่า

จำนวนนักท่องเที่ยวชาวจีน

หน่วย: %YOY

ที่มา: การวิเคราะห์ของไอซีจีจากข้อมูลของกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

2. กลุ่มนักท่องเที่ยวจีนรายได้ปานกลางในเมืองรองที่เพิ่มขึ้นจะเป็นกลุ่มนักท่องเที่ยวแบบกลุ่มทัวร์สำคัญในระยะต่อไป เศรษฐกิจเมืองรองและรายได้ต่อหัวของประชากรที่ขยายตัวอย่างรวดเร็ว ประกอบกับการเพิ่มศูนย์ทำ Visa ในเมืองรอง รวมถึงการเพิ่มเส้นทางบินและจำนวนโพลต์เชื่อมต่อเมืองรองของจีนกับแหล่งท่องเที่ยวสำคัญ ทำให้จำนวนนักท่องเที่ยวจากเมืองรองเพิ่มขึ้นอย่างมาก โดยในปี 2017 มี 10 เมือง New Tier 1²² หรือเมืองรองเดิม ที่ได้อันดับส่งออกนักท่องเที่ยวจีนมากที่สุด โดยเฉพาะเมือง Chengdu

²²ในปี 2017 รัฐบาลจีนยกระดับ 15 เมืองรองขึ้นเป็น New Tier 1 ประกอบด้วย Chengdu Hangzhou Wuhan Tianjin Nanjing Chongqing Xi'an Changsha Qingdao Shangying Suzhou Zhengsha Ningbo Dongguan และ Wuxi

ที่สามารถแข่งเมือง Guangzhou เมือง Tier 1 เดิม ขึ้นมาเป็นอันดับที่ 3 ได้ และจำนวนนักท่องเที่ยวจีนที่เดินทางออกนอกประเทศจากเมือง New Tier 1 เพิ่มขึ้นอย่างก้าวกระโดด นำโดย Xi'an และ Changsha ที่เพิ่มขึ้นถึง 323%YOY และ 235%YOY ตามลำดับ (รูปที่ 39) ทั้งนี้ นักท่องเที่ยวจีนจากเมืองรองยังคงนิยมเดินทางกับกลุ่มทัวร์ แต่มีแนวโน้มใช้จ่ายสูงขึ้น โดยในช่วง Golden Week 2018 ของจีน Ctrip รายงานว่า นักท่องเที่ยวจีนจากเมืองรองเช่น Dalian Suzhou Shenyang Chengdu Fuzhou Zhengzhou Xian และ Xiamen มีค่าใช้จ่ายในการเดินทางราว 982-1,127 ดอลลาร์สหรัฐฯ สูงขึ้นจากปีก่อน และสูงกว่าค่าใช้จ่ายในการเดินทางของนักท่องเที่ยวจากเมือง Tier 1 นอกจากนี้ ไทยยังคงเป็นแหล่งท่องเที่ยวอันดับ 1 ของจีนในหลายปีที่ผ่านมาและโดยเฉพาะในช่วง Golden Week 2018 เนื่องจากข้อได้เปรียบหลักในด้านความสวยงามและเอกลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยว ความหลากหลายของอาหาร และการเป็นแหล่งช้อปปิ้งสำคัญ ซึ่งตอบโจทย์ความต้องการของนักท่องเที่ยวจีนโดยเฉพาะที่เดินทางกับกลุ่มทัวร์ ซึ่งหมดค่าใช้จ่ายส่วนใหญ่ไปกับการพักผ่อนและการจับจ่ายซื้อของ ดังนั้น โอกาสของไทยในการต้อนรับนักท่องเที่ยวจีนกลุ่มใหม่จากเมืองรองที่มีกำลังซื้อจึงเพิ่มมากขึ้นในอนาคต

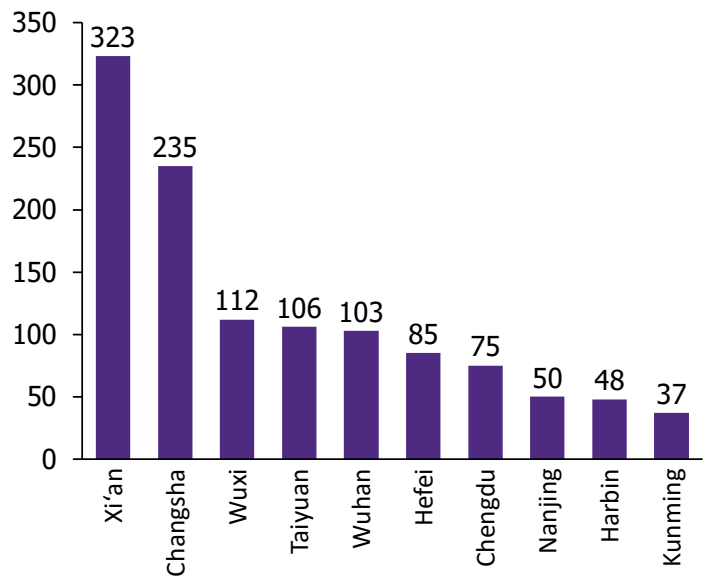
รูปที่ 39: นักท่องเที่ยวจีนจากเมืองรองเดินทางออกนอกประเทศเป็นจำนวนมากในปี 2017 และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างก้าวกระโดด

10 เมืองที่ส่งออกนักท่องเที่ยวชาวจีนมากที่สุดในปี 2017

อันดับ	เมือง	Tier
1	Shanghai	Tier 1
2	Beijing	Tier 1
3	Chengdu	New Tier 1
4	Guangzhou	Tier 1
5	Shenzhen	Tier 1
6	Nanjing	New Tier 1
7	Wuhan	New Tier 1
8	Tianjin	New Tier 1
9	Xi'an	New Tier 1
10	Changsha	New Tier 1

การเติบโตของชาวจีนที่เดินทางออกนอกประเทศจากเมือง New Tier 1 (2017)

หน่วย: %YOY

ที่มา: การวิเคราะห์ของอีไอซีจากข้อมูลของ Ctrip และ China Tourism Academy

3. กลุ่มนักท่องเที่ยวจีนเชิงสุขภาพที่แม้จะมีจำนวนไม่มากแต่มีการใช้จ่ายด้านสุขภาพสูง จีนกำลังเผชิญปัญหาด้านโครงสร้างประชากร 2 ด้านคือสัดส่วนประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไปที่สูงถึง 17.3% ของจำนวนประชากรทั้งประเทศ ในขณะที่อัตราการเกิดลดลงเหลือ 3.5%YOY ในปี 2017 แม้รัฐบาลจีนจะอนุญาตให้มีลูก 2 คนได้ตั้งแต่ปี 2016 ส่งผลให้ประชากรผู้สูงอายุและคู่สมรสจีนที่ต้องการมีลูกมีศักยภาพเป็นกลุ่มนักท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของไทย ไทยเองก็ตั้งเป้าหมายเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและได้รับการจัดอันดับที่ 6 จาก International Healthcare Research Center's Medical Tourism Index ในปี 2017 ด้วยข้อได้เปรียบด้านบุคลากร มาตรฐาน และอุปกรณ์ทางการแพทย์ที่มีคุณภาพ ตลอดจนค่ารักษาพยาบาลที่ถูกกว่าโดยเปรียบเทียบ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยรายงานว่ ในปี 2017 ไทยต้อนรับนักท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ 66,492 ราย สร้างรายได้ 2.3 หมื่นล้านบาท และคาดว่าจะรายได้จากการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในปี 2018 จะเพิ่มขึ้น 13.9%YOY เป็น 2.6 หมื่นล้านบาท ทั้งนี้ ไทยต้องการเพิ่มจำนวนนักท่องเที่ยวเชิงสุขภาพจีนซึ่งเดินทางเข้ามาใช้บริการในไทยมากเป็นอันดับ 1 และมีการใช้จ่ายสูงที่สุดในนักท่องเที่ยวทุกกลุ่ม โดยเฉพาะกลุ่มผู้สูงอายุจีนราว 240 ล้านราย ด้วยบริการรักษาโรคร้ายแรง เช่น โรคหลอดเลือด โรคกระดูก โรคทางเดินอาหารและตับโรคมะเร็ง และโรคสมอง ขณะเดียวกันก็จับกลุ่มคู่สมรสจีนกว่า 90 ล้านคู่ที่ต้องการมีบุตรคนที่ 2 ด้วยการทำเด็กหลอดแก้วในไทย

■ In Focus : 3 ประเด็นน่าสนใจสำหรับเศรษฐกิจไทยปี 2019

ที่มีอัตราความสำเร็จ 60% ซึ่งสูงกว่า 30% ในจีน²³ ส่วนค่าใช้จ่ายในไทยก็ถูกกว่าเฉลี่ยราว 2-4 แสนบาทต่อหัวต่อทริป นอกจากนี้ยังมุ่งเป้ากลุ่มชาวจีนที่เดินทางเข้ามาไทยเพื่อเข้ารับบริการด้านเวชศาสตร์ชะลอวัยและความงาม ซึ่งเป็นกลุ่มที่ใช้จ่ายสูงที่สุดเฉลี่ย 2-7 แสนบาทต่อหัวต่อทริป จำนวนและรายได้จากนักท่องเที่ยวเชิงสุขภาพจีนเชิงสุขภาพมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในปี 2019 และระยะต่อไป ส่วนหนึ่งมาจากมาตรการส่งเสริมของรัฐบาล ทั้งการขยายเวลาพำนักในไทยเป็น 90 วัน สำหรับผู้พำนักและผู้ติดตาม และการโปรโมตการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพใน 5 เมืองหลักของจีน อีกส่วนหนึ่งมาจากความต้องการของเงินเองที่ยินดีจ่ายค่ารักษาพยาบาลมากขึ้นเพื่อเข้าถึงการบริการที่ได้มาตรฐานในไทย เช่น การทำเด็กหลอดแก้ว เป็นต้น

รัฐบาลไทยเร่งออกมาตรการเรียกคืนความมั่นใจและดึงดูดนักท่องเที่ยวจีนกลับมาในครึ่งหลังของปี 2018 ผ่าน 3 ช่องทาง ได้แก่

- 1) การยกระดับมาตรฐานความปลอดภัยทางบกและทางทะเล
- 2) การทำการตลาดด้วยการส่งเสริมการเช่าเครื่องบินเหมาลำและการร่วมมือกับเอเจนต์ท่องเที่ยวจีนจัดทริปสำหรับนักท่องเที่ยวจีนจากเมืองรองโดยเฉพาะ และ
- 3) การอำนวยความสะดวกด้วยการยกเว้นค่าธรรมเนียม 2 เดือนสุดท้ายของปี 2018 สำหรับนักท่องเที่ยวจีน เพื่อเพิ่มจำนวนให้ถึงเป้า 10 ล้านคนในปี 2018 ทั้งนี้จำนวนชาวจีนที่มีหนังสือเดินทางและเดินทางออกนอกประเทศในปี 2017 คิดเป็นสัดส่วนเพียง 10% ของประชากรทั้งประเทศ²⁴ ซึ่งหมายถึงโอกาสของไทยในการต้อนรับนักท่องเที่ยวจีนที่ยังเติบโตได้อีกมาก พฤติกรรมการเดินทางและการใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวจีน 3 กลุ่มหลักที่กล่าวมาข้างต้นจะเป็นปัจจัยสนับสนุนการท่องเที่ยวของไทยในปี 2019 และระยะข้างหน้า อย่างไรก็ตาม การหดตัวอย่างรุนแรงและการสูญเสียรายได้การท่องเที่ยวจากนักท่องเที่ยวจีนหลังจากเหตุการณ์เรือล่มที่ภูเก็ตในเดือนกรกฎาคม 2018 เป็นต้นมาสะท้อนให้เห็นถึงจุดอ่อนของการท่องเที่ยวไทยที่พึ่งพานักท่องเที่ยวจีนในระดับสูง ดังนั้น การท่องเที่ยวไทยจึงควรเพิ่มความหลากหลายของตลาดนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ เพิ่มความสำคัญให้นักท่องเที่ยวตลาดรองจากอาเซียนและเอเชีย ซึ่งมีอัตราการเติบโตสูงในปี 2018 ที่ผ่านมา ในขณะที่เดียวกัน ไทยควรยกระดับคุณภาพของแหล่งท่องเที่ยวเดิมและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวใหม่เพื่อเพิ่มทางเลือกและกระตุ้นการใช้จ่ายของกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีความต้องการแตกต่างกัน พร้อมทั้งเพิ่มศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยว โดยเฉพาะการขยายสนามบินนานาชาติ เพื่อการเติบโตของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในระยะยาว

²³ Brian Wang, Fertility and IVF assistance tool has 8 million Chinese users, NEXTBIGFUTURE, September 2018

²⁴ Ctrip and China Tourism Academy, 2017 China Outbound Tourism Travel Report, China Outbound Tourism Research Institute, January 2018

ประเด็นที่ 3 : โอกาสของธุรกิจไทยในสงครามการค้าสหรัฐฯ-จีน

สงครามการค้าระหว่างสหรัฐฯ กับจีนสร้างความไม่แน่นอนในภาพรวมการค้า ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงเส้นทางการค้า สร้างความปั่นป่วนต่อห่วงโซ่การผลิตโลกและแผนการลงทุนของภาคธุรกิจ ในทางกลับกันก็อาจเป็นโอกาสของไทยเพื่อสร้างความได้เปรียบท่ามกลางความขัดแย้งของสองมหาอำนาจโลก มาตรการกีดกันทางการค้าอาจทำให้สหรัฐฯ และจีนต้องปรับเปลี่ยนเส้นทางการค้าใหม่เพื่อเลี่ยงต้นทุนการผลิตและส่งออกที่สูงขึ้นจากภาษีนำเข้าสินค้า โดยเฉพาะจีนอาจเริ่มเสียเปรียบการแข่งขันในการส่งออกสินค้าไปตลาดสหรัฐฯ ด้วยเหตุที่จีนเป็นศูนย์กลางการผลิตที่สำคัญในภูมิภาคเอเชียและมีส่วนสำคัญต่อความเชื่อมโยงกับห่วงโซ่การผลิตโลก ทำให้ไทยซึ่งมีห่วงโซ่การผลิตกับจีนค่อนข้างมากได้รับผลกระทบทางอ้อมจากการส่งออกสินค้าที่มีห่วงโซ่การผลิตร่วมกัน นอกจากนี้ แผนการลงทุนของภาคธุรกิจก็มีแนวโน้มได้รับผลกระทบ เนื่องจากยังไม่มีความแน่นอนของนโยบายการค้าสหรัฐฯ และจีน อย่างไรก็ตาม ท่ามกลางผลกระทบเชิงลบในด้านการค้าการลงทุน ไทยก็สามารถมองสงครามการค้าครั้งนี้เป็นโอกาสได้เช่นกัน อีไอซีมองว่าโอกาสที่ไทยจะได้รับผลกระทบเชิงบวกจากสงครามการค้าสหรัฐฯ กับจีนแบ่งออกเป็น 3 ช่องทาง ดังนี้

1. โอกาสจากการขยายฐานการผลิตมายังไทย

ผู้ผลิตในจีนกำลังเผชิญกับต้นทุนการดำเนินการที่สูงขึ้นจากภาษีนำเข้า จึงมีแนวโน้มย้ายฐานการผลิตบางส่วนออกจากจีน สงครามการค้าทำให้ผู้ผลิตที่ตั้งฐานการผลิตในจีนเสียเปรียบการแข่งขันในการส่งออกสินค้าไปยังสหรัฐฯ เนื่องจากมีต้นทุนจากภาษีนำเข้าที่สูงกว่าประเทศอื่น ซึ่งเป็นแรงจูงใจให้ผู้ผลิตสินค้าส่งออกไปยังสหรัฐฯ บางส่วนวางแผนย้ายการผลิตเพื่อหลีกเลี่ยงภาษีและมาตรการกีดกันทางการค้าอื่นๆ ของสหรัฐฯ ที่อาจตามมาหากสงครามการค้ายังมีแนวโน้มยืดเยื้อ ภูมิภาคเอเชียเป็นหนึ่งในเป้าหมายสำคัญ of จีน เนื่องจากห่างจากจีนไม่มากนักและยังสามารถใช้ข้อได้เปรียบจาก FTA ในประเทศที่เข้าไปลงทุนเพื่อขยายตลาดไปยังประเทศอื่นๆ ที่จีนยังไม่มี FTA ได้อีกด้วย อีไอซีมองว่าสถานการณ์ดังกล่าวอาจทำให้ไทยได้รับโอกาสเป็นฐานการผลิตใหม่ของจีนในบางอุตสาหกรรม ซึ่งส่วนใหญ่เป็นอุตสาหกรรมที่จีนได้รับผลกระทบจากสงครามการค้าและไทยมีความพร้อมในการรับการลงทุน ดังนี้

1.1 อุตสาหกรรมยางล้อ: ผู้ผลิตยางล้อในจีนได้รับผลกระทบจากสงครามการค้า กดดันให้ต้องย้ายฐานการผลิตจากจีนมายังไทย ซึ่งมีความพร้อมในด้านแหล่งผลิตยางพารา ในช่วงปี 2015 สหรัฐฯ ประกาศเก็บภาษีนำเข้ายางล้อรถยนต์โดยสารและยางล้อรถบรรทุกขนาดเล็กจากจีนในอัตรา 25.3% ด้วยข้อกล่าวหาการทุ่มตลาด (dumping) และรัฐบาลจีนอุดหนุนให้สินค้าส่งออกขายต่ำกว่าราคาตลาด ส่งผลให้ผู้ผลิตยางล้อจีนส่วนหนึ่งได้ย้ายฐานการผลิตมายังไทยซึ่งมีความได้เปรียบด้านแหล่งวัตถุดิบ เนื่องจากไทยเป็นแหล่งผลิตยางพาราอันดับหนึ่งของโลก มีส่วนแบ่งราว 36% ของการผลิตยางพาราโลก ล่าสุดสหรัฐฯ ประกาศเก็บภาษีอัตรา 10% ในสินค้าหมวดยางล้อและมีโอกาสขึ้นภาษีในอัตรา 25% ในปี 2019 สงครามการค้าทำให้ผู้ผลิตยางล้อในจีนได้รับผลกระทบจากต้นทุนจากภาษี จึงมีแนวโน้มย้ายคำสั่งการผลิตเพื่อส่งออกไปสหรัฐฯ มายังฐานการผลิตในไทยแทน อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันการผลิตยางล้อในไทยใช้กำลังการผลิตเกือบเต็มที่แล้ว หากผู้ผลิตยางล้อจีนต้องการให้ไทยเป็นฐานการผลิตเพื่อการส่งออกทดแทนยางล้อที่ผลิตในจีนเพิ่มเติม จะต้องลงทุนขยายการผลิตเพื่อรองรับการผลิตในส่วนดังกล่าว

1.2 อุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์: ไทยอาจได้ประโยชน์จากการย้ายฐานการผลิตในบางรายการสินค้า สหรัฐฯ ได้ขึ้นภาษีสินค้านำเข้าจีนโดยพุ่งเป้าในหมวดอุปกรณ์ไฟฟ้า เครื่องจักรและส่วนประกอบ ซึ่งเป็นหมวดใหญ่ที่สุดที่สหรัฐฯ นำเข้าจากจีน โดยปี 2017 สหรัฐฯ นำเข้าสินค้าหมวดดังกล่าวในสัดส่วนสูงถึง 50% ของมูลค่าการนำเข้าสินค้าจากจีนทั้งหมด ผู้ผลิตที่มีฐานการผลิตในจีนที่ได้รับผลกระทบมีแนวโน้มลดความเสี่ยงด้วยการย้ายฐานการผลิตสินค้าอิเล็กทรอนิกส์เพื่อส่งออกไปยังสหรัฐฯ ไปยังภูมิภาคอื่น (รูปที่ 40) สินค้าที่ไทยจะได้รับประโยชน์จากการย้ายฐานการผลิตในหมวดอิเล็กทรอนิกส์จากจีน เช่น แผงวงจรไฟฟ้า เนื่องจากไทยเคยเป็นฐานการผลิตเดิมซึ่งมีการส่งออกแผงวงจรไฟฟ้าราว 3.5% ของมูลค่าการส่งออกทั้งหมดในปี 2017 อย่างไรก็ตาม แม้ไทยจะมีความพร้อมและศักยภาพสูงในการเป็นเป้าหมายของการย้ายฐานการผลิต แต่ไทยก็ยังคงต้องแข่งขันเพื่อดึงดูดการลงทุนในสินค้าหมวดนี้กับประเทศเพื่อนบ้านอย่างเวียดนามและมาเลเซีย โดยเฉพาะเวียดนาม ซึ่งมีความได้เปรียบด้านระยะทางที่ใกล้จีนมากกว่า มีค่าจ้างแรงงานที่ถูกกว่าและเป็นฐานการผลิตในหมวดอิเล็กทรอนิกส์ที่สำคัญหลายชนิด เช่น โทรศัพท์มือถือ แท็บเล็ต เป็นต้น

รูปที่ 40: ผู้ผลิตที่มีฐานการผลิตในจีนบางส่วนได้ประกาศขยายฐานการผลิตมายังไทยเพื่อเลี่ยงความเสี่ยงสงครามการค้า

ชื่อบริษัท	สัญชาติ	รายละเอียด	หมายเหตุ
Merry Electronics Co.	ไต้หวัน	ผู้ผลิตหูฟังสำหรับยี่ห้อ Bose	ย้ายฐานการผลิตบางส่วนจากจีนตอนใต้มายังไทย
Delta electronics power	ไต้หวัน	ชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์สำหรับสมาร์ทโฟน	ขยายการลงทุนในไทยเพื่อทดแทนการผลิตในจีนตอนใต้
Toshiba Machine Co. (Shanghai)	ญี่ปุ่น	ผลิตเครื่องขึ้นรูปพลาสติก	ย้ายฐานการผลิตไปยังไทยในเดือนตุลาคม
New Kinpo group	ไต้หวัน	ผลิตชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์	ลงทุนสร้างโรงงานใหม่ในไทยและฟิลิปปินส์

ที่มา: การวิเคราะห์โดย EIC จากข้อมูลของสื่อสิ่งพิมพ์ (ข้อมูล ณ วันที่ 21 ธันวาคม 2018)

2. โอกาสจากการส่งออกสินค้าทดแทนจีนและสหรัฐฯ

สงครามการค้า ทำให้จีนและสหรัฐฯ ต้องมองหาสินค้าทดแทนจากประเทศอื่นเพื่อทดแทนสินค้านำเข้าเดิมที่ได้รับผลกระทบจากภาษี ในภาพรวมของสงครามการค้า สหรัฐฯ ขึ้นภาษีนำเข้าสินค้าจีนโดยพุ่งเป้าไปยังสินค้าอิเล็กทรอนิกส์ ขณะที่จีนได้ตอบโต้โดยพุ่งเป้าไปที่สินค้าเกษตรของสหรัฐฯ ทำให้ในระยะสั้นไทยอาจมีโอกาส่งออกสินค้าไทยที่มีศักยภาพในการผลิตเพื่อทดแทนสินค้านำเข้าทั้งสองประเทศ ดังนี้

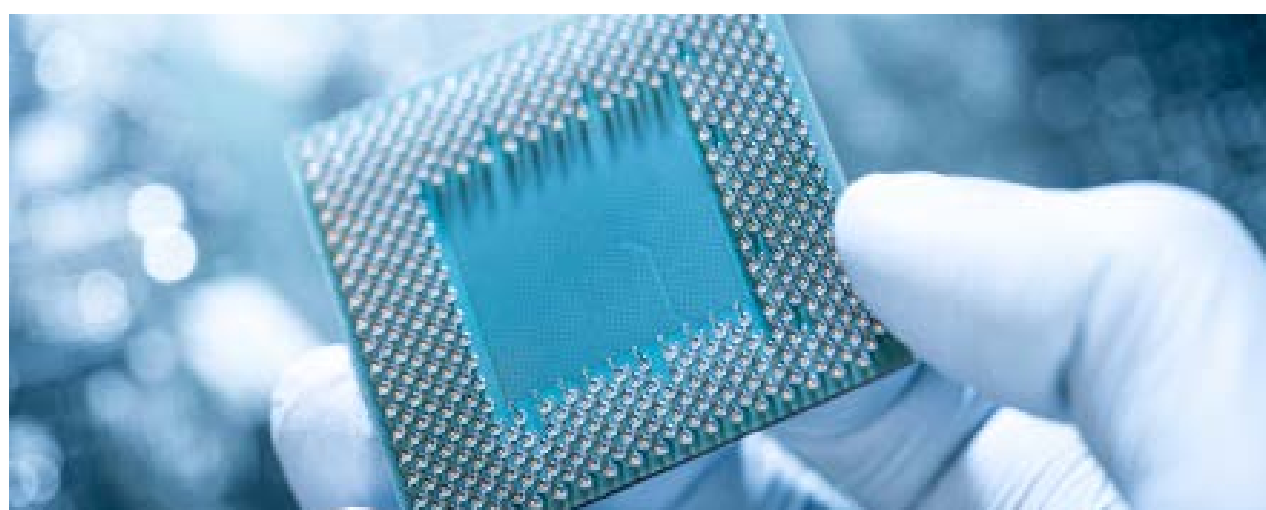
2.1 โอกาสของไทยในการส่งออกสินค้าเกษตรไปยังจีนมากขึ้นเพื่อทดแทนสินค้าเกษตรจากสหรัฐฯ รายการสินค้าที่จีนขึ้นภาษีนำเข้ากับสหรัฐฯ ส่วนใหญ่พุ่งเป้าในสินค้าเกษตรเป็นหลัก เนื่องจากเกษตรกรถือเป็นฐานเสียงของประธานาธิบดีทรัมป์ ทำให้สินค้าเกษตรของสหรัฐฯ มีราคานำเข้าสูงกว่าประเทศอื่นโดยเปรียบเทียบ จึงเป็นโอกาสของไทยที่จะส่งออกสินค้าไปจีนเพื่อทดแทนสินค้าสหรัฐฯ เช่น กากเหลือจากการผลิตน้ำตาล (รูปที่ 41) เนื่องจากที่ผ่านมามีจีนนำเข้าจากสหรัฐฯ เกือบทั้งหมด มูลค่าในปี 2017 ราว 66 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ขณะที่ไทยส่งออกไปลาวเกือบทั้งหมด มูลค่าราว 3.2 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ แม้ว่ามูลค่าจะไม่สูงมากแต่เป็นโอกาสดี

ที่ไทยจะได้ขยายตลาดไปยังจีน นอกจากนี้ ผลไม้สดและผลไม้แช่เย็นไทย (ฝรั่ง มะม่วงและมังคุด) ยังเป็นผลไม้ที่ชาวจีนนิยมบริโภค เมื่อจีนขึ้นภาษีนำเข้าผลไม้จากสหรัฐฯ (แอปเปิ้ล แพร์และควินซ์) ทำให้ผลไม้สหรัฐฯ มีราคาสูงขึ้น จึงเป็นโอกาสให้ผู้บริโภคชาวจีนหันมาบริโภคผลไม้ไทยทดแทนผลไม้สหรัฐฯ อย่างไรก็ตาม ไทยยังมีลาวเป็นคู่แข่งสำคัญที่สามารถส่งออกผลไม้ไปยังจีนได้เช่นกัน

รูปที่ 41: หมวดสินค้าที่มีโอกาสส่งออกไปจีนทดแทนสหรัฐฯ จากสงครามการค้า

หมวดสินค้าที่จีนขึ้นภาษีกับสหรัฐฯ	สินค้าที่มีโอกาสส่งออกไปจีนทดแทนสินค้าสหรัฐฯ	สัดส่วนจีนนำเข้าจากสหรัฐฯ	สัดส่วนจีนนำเข้าจากไทย
สินค้าเกษตร	กากเหลือจากการผลิตน้ำตาล	98.7% (อันดับที่ 1)	0.1% (อันดับที่ 5)
	ผลไม้สด	35.4% (อันดับที่ 1)	37.3% (อันดับที่ 1) ²⁵

ที่มา: การวิเคราะห์โดย EIC จากข้อมูลของ Trademap (ข้อมูลปี 2017)

2.2 โอกาสของไทยในการส่งออกสินค้าอิเล็กทรอนิกส์และผลิตภัณฑ์ไปยังสหรัฐฯ เพื่อทดแทนสินค้าจากจีน รายการสินค้าที่สหรัฐฯ ขึ้นภาษีนำเข้าสินค้าจีน ส่วนใหญ่เป็นสินค้าหมวดอิเล็กทรอนิกส์ ไทยเองเป็นฐานการผลิตฮาร์ดดิสก์ (HDDs) หลักของโลก โดยมีสัดส่วนการผลิตถึง 50% ของการผลิตฮาร์ดดิสก์ทั่วโลก จึงได้เปรียบในการส่งสินค้าทดแทนจีนไปยังสหรัฐฯ (รูปที่ 42) อย่างไรก็ตาม ความล่าช้าของเทคโนโลยีที่ไทยยังไม่สามารถเปลี่ยนผ่านและพัฒนาการผลิต HDDs ไปสู่เทคโนโลยี SSD ได้อย่างสมบูรณ์ยังคงเป็นอุปสรรคทำให้ความต้องการและความสามารถในการส่งออกในอนาคตโดยรวมลดลง เนื่องจากพฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไป ส่วนผลิตภัณฑ์ยาง ไทยก็เป็นแหล่งผลิตยางพาราหลักของโลกและมีความสามารถในการผลิตยางล้อ รวมทั้งถุงมือยางส่งออกไปยังสหรัฐฯ เพื่อทดแทนสินค้าจีนได้เช่นกัน อย่างไรก็ตาม ในระยะสั้น ไทยอาจไม่สามารถขยายการผลิตเพิ่มขึ้นได้มากนัก ประกอบกับประเทศอื่นๆ เช่น แคนาดาและมาเลเซีย ก็มีความสามารถส่งออกผลิตภัณฑ์ยางไปยังสหรัฐฯ ได้ในลักษณะเดียวกัน ทำให้ไทยมีแนวโน้มได้ประโยชน์จากการส่งออกทดแทนในผลิตภัณฑ์ยางจำกัด

รูปที่ 42: หมวดสินค้าที่มีโอกาสส่งออกไปสหรัฐฯ ทดแทนจีน จากสงครามการค้า

หมวดสินค้าที่สหรัฐฯขึ้นภาษีกับจีน	สินค้าที่มีโอกาสส่งออกไปสหรัฐฯ ทดแทนจีน	สัดส่วนสหรัฐฯนำเข้าจากจีน	สัดส่วนสหรัฐฯนำเข้าจากไทย
อิเล็กทรอนิกส์	ฮาร์ดดิสก์	21.7% (อันดับที่ 2)	40.8% (อันดับที่ 1)
	ยางล้อ	14.5% (อันดับที่ 1)	14% (อันดับที่ 2)
ผลิตภัณฑ์ยาง	ถุงมือยาง	13.3% (อันดับที่ 3)	17.3% (อันดับที่ 2)

ที่มา: การวิเคราะห์โดย EIC จากข้อมูลของ Trademap (ข้อมูลปี 2017)

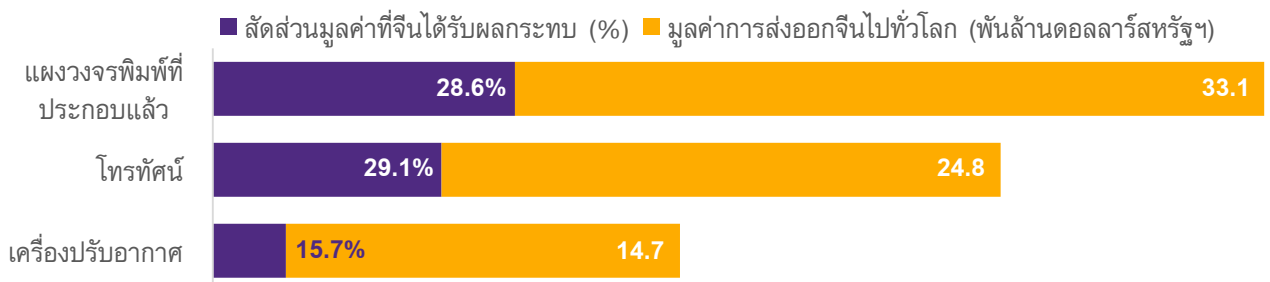
²⁵ ไทยส่งออกผลไม้ไทย (HS 0804) ได้แก่ ฝรั่ง มะม่วงและมังคุดสดหรือแห้ง เพื่อส่งออกทดแทนผลไม้สหรัฐฯ (HS 0808) ได้แก่ แอปเปิ้ล แพร์และควินซ์สด

3. โอกาสใช้ประโยชน์จากสินค้าที่ถูกกุ่มตลาด (Dumping)

ในระยะสั้น สงครามการค้าสหรัฐฯ-จีน จะทำให้สินค้าส่งออกของทั้งสองฝ่ายมีต้นทุนเพิ่มขึ้นจากภาษีนำเข้า ส่งผลให้ราคาสินค้าสูงขึ้นเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอื่น ทั้งสองฝ่ายอาจหลีกเลี่ยงไม่นำเข้าสินค้าของกันและกันในหมวดที่สามารถหาตลาดทดแทนได้ ทำให้ในระยะสั้นอาจมีสินค้าคงคลังส่วนเกินเหลือจำนวนมาก ผู้ส่งออกจีนและสหรัฐฯ จึงมีความจำเป็นต้องหาทางระบายสินค้าดังกล่าวไปยังประเทศอื่นๆ ซึ่งรวมถึงไทยด้วย และปรับลดราคาสินค้าให้ต่ำกว่าโดยเปรียบเทียบกับตลาดภายในประเทศเล็กน้อย เพื่อเจาะตลาดใหม่และระบายสินค้าให้ได้ในปริมาณมาก ซึ่งจะกระทบโดยตรงต่อผู้ผลิตเพื่อการส่งออกของไทยที่อาจมีรายได้ลดลงจากราคาสินค้าส่งออกที่ปรับลดลง แต่ในขณะเดียวกัน ผู้บริโภคและผู้ผลิตไทยที่ใช้สินค้าเหล่านั้นเป็นวัตถุดิบในการผลิตก็สามารถใช้ประโยชน์จากการกุ่มตลาดครั้งนี้ได้ อาทิเช่น

3.1 ใช้ประโยชน์จากการที่จีนได้รับผลกระทบจากมาตรการขึ้นภาษีจากสหรัฐฯ โดยเฉพาะผู้ผลิตสินค้าจีนที่เน้นเพื่อส่งออก
 มาตรการกีดกันทางการค้ามีแนวโน้มทำให้ปริมาณการส่งออกสินค้าจีนไปยังสหรัฐฯ ลดลง แต่ด้วยเหตุที่จีนมีกำลังการผลิตมาก ทำให้ต้นทุนต่อหน่วยถูกกว่าโดยเปรียบเทียบ และประกอบกับเงินหยวนที่อ่อนค่าตั้งแต่ต้นปี 2018 ทำให้สินค้าจีนมีราคาถูก หากสงครามการค้ามีแนวโน้มยืดเยื้อและรุนแรงมากขึ้น ในระยะสั้น มีโอกาสที่สินค้าจีนจะทะลักเข้ามาในไทย อีไอซีมองว่าในบางส่วนจะเป็นประโยชน์ต่อผู้ผลิตที่นำเข้าวัตถุดิบจากต่างประเทศ เช่น หมวดคอมพิวเตอร์และส่วนประกอบ โดยเฉพาะแผงวงจรที่พิมพ์แล้ว (รูปที่ 43) ทำให้ผู้ผลิตได้วัตถุดิบจากจีนในราคาที่ถูกลง นอกจากนี้ ผู้บริโภคไทยยังได้ประโยชน์ เนื่องจากสามารถซื้อสินค้าได้ในราคาที่ถูกลงโดยเฉพาะในหมวดเครื่องใช้ไฟฟ้า เช่น โทรทัศน์และเครื่องปรับอากาศที่นำเข้าจากจีน ซึ่งเป็นสินค้าที่จีนได้รับผลกระทบจากมาตรการภาษีนำเข้าของสหรัฐฯ ทำให้มีแนวโน้มที่สหรัฐฯ จะนำเข้าเครื่องปรับอากาศจากจีนลดลงและนำเข้าจากเม็กซิโกทดแทน เครื่องปรับอากาศจากจีนจึงอาจจะทะลักเข้ามาในไทย อย่างไรก็ตาม ผู้ผลิตไทยบางส่วนก็อาจได้รับผลกระทบด้านราคาที่ต้องปรับตัวลดลงจากสินค้าจีนที่ทะลักเข้ามาด้วย

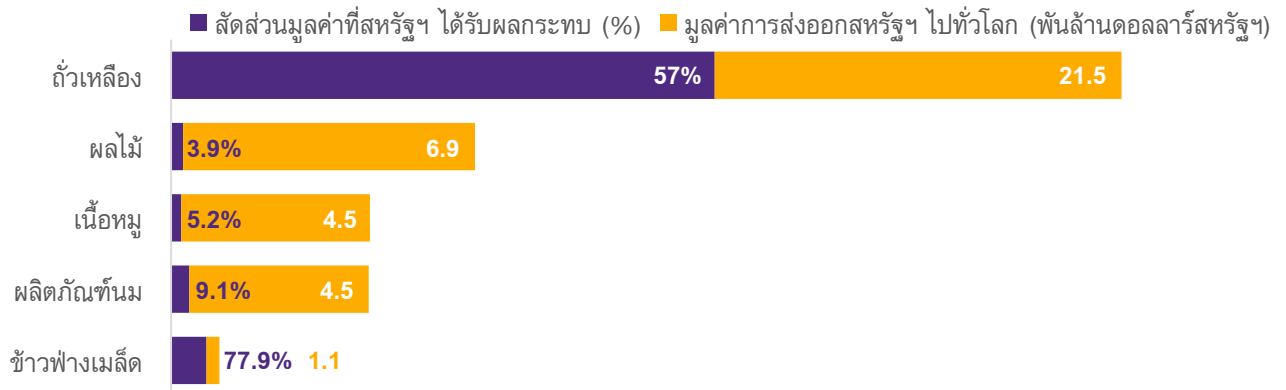
รูปที่ 43: สินค้าอิเล็กทรอนิกส์จีนอาจไหลเข้ามาในไทยมากขึ้น

ที่มา: การวิเคราะห์โดย EIC จากข้อมูลของ Trademap (ข้อมูลปี 2017)

3.2 ใช้ประโยชน์จากการที่สหรัฐฯ ได้รับผลกระทบจากกำแพงภาษีจากจีน โดยเฉพาะถั่วเหลือง ปัจจุบัน สหรัฐฯ ส่งออกถั่วเหลืองไปจีนในสัดส่วนสูงกว่า 50% ของการส่งออกถั่วเหลืองทั้งหมด เมื่อจะต้องเผชิญกับภาษีที่ 38% จากเดิม 13% จีนจึงอาจหันไปนำเข้าถั่วเหลืองจากบราซิลแทน และทำให้สหรัฐฯ ส่งออกถั่วเหลืองได้ลดลง จึงมีแนวโน้มที่สหรัฐฯ จะระบายถั่วเหลืองส่วนเกินมายังไทย เป็นโอกาสสำหรับผู้ผลิตอาหารสัตว์ไทยที่อาจนำเข้าถั่วเหลืองจากสหรัฐฯ มาใช้เป็นวัตถุดิบแทนปลาป่นในราคาที่ถูกลง (รูปที่ 44) และสำหรับผู้ผลิตอาหารสัตว์รายใหญ่ที่มักนำถั่วเหลืองมาใช้ทดแทนปลาป่น อาจมีช่องทางลดต้นทุนการผลิตอาหารสัตว์ได้

รูปที่ 44: ตัวเหลืองเป็นสินค้าเกษตรที่สหรัฐฯ ได้รับผลกระทบสูงจากมาตรการตอบโต้ทางการค้า

ที่มา: การวิเคราะห์โดย EIC จากข้อมูลของ USITC (ข้อมูลปี 2017)

อีไอซีมองว่าผลกระทบทางลบต่อการส่งออกไทยจากสงครามการค้าระหว่างสหรัฐฯ กับจีนเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ แต่ไทยยังสามารถมองวิกฤติให้เป็นโอกาสผ่านทั้งสามช่องทางข้างต้นเพื่อบรรเทาผลลบจากสงครามการค้าครั้งนี้ ทั้งจากการขยายฐานการผลิตเข้ามาในไทย การส่งออกทดแทนสินค้าจีน-สหรัฐฯ และใช้ประโยชน์จากสินค้าที่ถูกทุ่มตลาด ซึ่งไทยสามารถใช้ความได้เปรียบในฐานะฐานการผลิตสินค้าที่มีความพร้อมทั้งหมวดเกษตรและอิเล็กทรอนิกส์เพื่อแสวงหาโอกาสท่ามกลางความตึงเครียดทางการค้า อย่างไรก็ตาม ในระยะสั้น ผลประโยชน์ที่ได้อาจมีจำกัด เนื่องจากคู่แข่งประเทศอื่นๆ ก็มองหาโอกาสเช่นเดียวกัน ประกอบกับข้อจำกัดด้านกำลังการผลิตของไทยเองที่อาจผลิตเพื่อส่งออกทดแทนได้ไม่มากนัก แม้ผลบวกจากสงครามการค้าจะไม่สามารถชดเชยผลกระทบทางลบจากความเชื่อมโยงด้านห่วงโซ่อุปทานได้ทั้งหมดแต่อย่างน้อยก็ช่วยบรรเทาให้ผลกระทบดังกล่าวลดลงได้บางส่วน ผู้ประกอบการไทยและผู้ส่งออกที่ยังต้องพึ่งพาการส่งออกไปสหรัฐฯ และจีนสูงจึงยังต้องจับตาสงครามการค้าในปี 2019 นี้อย่างใกล้ชิด ■

สำหรับบทวิเคราะห์สงครามการค้าสหรัฐฯ และจีน อ่านเพิ่มเติมได้ที่

19 กันยายน 2018

สงครามการค้า: สหรัฐฯ เก็บภาษีสินค้านำเข้าจีนเพิ่ม 2 แสนล้านดอลลาร์สหรัฐฯ

18 มิถุนายน 2018

สงครามการค้าสหรัฐฯ-จีน ปะทุ หลังสหรัฐฯ เดินหน้าขึ้นภาษีนำเข้าและจีนตอบโต้

23 มีนาคม 2018

สงครามการค้าสหรัฐฯ-จีน ส่อแววปะทุ หลังสหรัฐฯ เล็งขึ้นภาษีสินค้านำเข้าจากจีน

